

Այս սրտաշարժ նշխարը, նուիրական յիշատակ երեք ողբացեալ բանաստեղծներու, ինծի յանձնեց Ա. Սեմայի ջոյը, Տիկ. Մառի Աթմահան-Լը Շելյայի, իր մէկ ծանօթագրութեան հետ, զոր՝ Թէքէեանի տաղին եւ Կառվարենցի եւ զանակին հետ՝ սիրով կը հրատարակեմ Ամաիրտի մէջ:

Հայրենասիրական այդ երգին հետ Ամաիրտի ներկայ թիւին մէջ կը հրատարակեմ Թէքէեանի մէկ ուրիշ անտիպ էջը, զոր, հին, շատ հին թուրքերու մէջ գտայ եւ որ գրուած է Մարտի 1898. 1901 շրջանին: Վահան Թէքէեանի անունը առաջին անգամ երեւցաւ Պոլսոյ մէջ 1894էն 1895 իմ խմբագրապետութեամբ հրատարակուող Ծաղիկ Հանդէսին մէջ, երկու արծակ զերթուածներու տակ (Ծաղկեցեւորի վրայ եւ Զուրապը), ինչպէս որ նոյն Ծաղիկ կիսամսեային մէջ երեւցան Օրիորդ Զապէլ Յովհաննէսեանի (յետոյ Տիկին Եսայիան) առաջին արծակ բանաստեղծութիւնները եւ Ռուբէն Զարգարեանի առաջին հէքեաթները:

1895ի վերջեր, համիտեան կոտորածներու շրջանին, ես յանկարծ որոշեցի հեռանալ Պոլսէն եւ զայն Փարիզ եւ Աղգ. Դատի փորոքակներին նուիրել ուժերու: 1898ին կը հիմնէի Ամաիրտը, որուն առաջին րոպէն շախտակեցեալ Թէքէեան՝ տաղերով զոր կը ստորագրէր Սուրէն Տիրանեան կամ Վահան Տիրանեան (Ամաիրտին աշխատակցիւր կըրնար վստահել իր Թուրքիա մնացած ազգականները, անոր համար ատեն մը այդ ստանունով հրատարակեց իր զերթուածները): Չեմ գիտեր ինչպէս անտիպ մնացեր է այս զոդարբիկ էջը: Պատանի Թէքէեանին առաջին փորձերէն մէկն է ստիկա, բայց ատոնց մէջ արդէն կը զգանք արալայսը խորագրաց ու նրբարուեստ ապագայ վարպետ զերթողին:

Ա. Զ.

×

Երբ 1923ի զարնան բանաստեղծ Վահան Թէքէեան կ'այցելէ Գորֆուէ Լորտ Մէյորս Փուտտի հայ որբերուն, հաստատութեան բանաստեղծ ուսուցիչը՝ Գ. Կառվարենց անոր կը ներկայացնէ նիհար. Դառնի մը սեւ ու խելացի աչքերով ու կ'աւել. «Դեղամ Աթմահանը, մեր դպրոցին բանաստեղծ աշակերտը եւ «Պրիմալաի խմբագիրը...»:

Վահան Թէքէեան հետաքրքրութեամբ կը թըղթատէ աշակերտին հրատարակած ձեռագիր ամսաթերթը եւ ուրախութեամբ ու գորովով կը շոյէ անոր սեւ ու զանաւոր մազերը, եւ գրպանէն հանելով ծալուած թղթիկ մը, զայն կը յանձնէ դեռատի խմբագրին, փափաք յայտնելով որ զայն հրատարակէ «Պրիմալաի» յաջորդ թիւին մէջ: Կարելի է երեւակայել զբանաստեղծ աշակերտին՝ երջանկութիւնը: Դեղամի խնդրանքով Կառվարենց զայն կը ձայնագրէ ու երգը կը հրատարակուի դպրոցական թերթին մէջ: Ապրիլ 11/24ի առթիւ աշակերտներուն կազմակերպած Հայ Նահատակաց սպասունին տղաք զայն կ'երգեն երաժշտագէտ ուսուցչիին զեկամարութեամբ:

Ա. Սեմայի թուրքերուն մէջ մինչեւ հիմա խնամքով պահուած կը մնան «Պրիմալաի» մէկ քանի թիւերը որոնց մէջէն է որ այս անտիպ երգը զատեցի իբր թանկագին մասունք Վնահիտի մէջ լոյսին բերելու նպատակով: Թանկագին մասունք՝ անոր համար մանաւանդ՝ որ զայն գրող բանաստեղծը, զայն ներգաշնակող զեղաբէտ երաժշտագէտ ու զայն հրատարակող երկրասարդ բանաստեղծը յաւէ՛տ բաժնուած են մեղմէ:

ՄԱՌԻ ԱՅՄԱՆԻԱՆ